

OPFORDRING TIL UNGDOMMEN

Alain Badiou

Det sande liv. Opfordring til ungdommen

Forlaget Mindspace, 2016

96 sider, 198 kr.

Den bestemte form i titlen på Alain Badiou (f. 1937) nye bog *Det sande liv* skurrer en smule. Kender man til den franske filosof, ved man, at 'sandhed' er et helt centralt begreb i den badiouiske filosofi og en opfordring til ungdommen kan derfor måske dårligt hedde andet end 'noget-med-sandhed'. Men hos Badiou er der aldrig tale om én overgribende Sandhed, men snarere om sandheder – det vil sige specifikke, situerede processer af 'tænkning' inden for de fire centrale områder Badiou beskæftiger sig med: politik, videnskab, kunst og kærlighed. De fire områder har dog det til fælles, at de muliggør en særlig form for subjektivering, hvor menneskedyret bliver subjekt ved at bryde med det kendte og vie sig til skabelsen af noget nyt, og det er denne 'overordnede' idé "det sande liv" henviser til.

Opfordringen til ungdommen er således den samme, som man møder i Badiou andre bøger (opfordringer til voksne?), men omdrejningspunktet for analysen er mere specifikt, hvad det vil sige at vokse op i dag i ruinerne af det, Badiou kalder den "traditionelle verden". Den traditionelle verden, eller kort "Traditionen", er den verden, der gennem årtusinder har kodificeret og symboliseret forskelle i en hierarkisk orden, der har fordelt positioner og bestemt relationerne mellem dem. Opløsningen af denne struktur har ifølge Badiou efterladt en generel desorientering og skabt en krise i selve den symbolske organisation. (Årsagen til opløsningen angives ikke nærmere, men Badiou egen opvækst fungerer som et slags referencepunkt for en tid, hvor denne struktur stadig fastsatte rammerne for individets liv.) Den afgørende krise i dag er derfor ifølge Badiou en *subjektiv* krise. Det betyder ikke at den 'gamle verdens fald' i sig selv er noget at begræde, men at nedbrydningen ifølge Badiou kun har efterladt en negativ frihed. I stedet for en ny egalitær symbolisering er subjektet blevet overladt til markedets a-symbolske regime, "økonomiens brutale og uafhængige spil". Og denne situation har, på trods af 'friheden' fra traditionens bånd, sin egen dikterende natur: Hvis Traditionens undertrykkende imperativ var,

som Badiou skriver, ”Lev med denne Idé og ingen anden”, er nutidens imperativ til gengæld ”Lev uden Idé”. Hvilket kan oversættes til: Tro ikke på noget. Der er kun det, der er: Markedet og individets egenlystige selvopretholdelse.

Et af de afgørende strukturerende principper, som ifølge Badiou er gået bort med Traditionen, er ’indvielsen’. Indvielsens formål er at indstifte en forskel, en adskillelse mellem ung og voksen, der sikrer at drengen eller pigen bliver noget andet end det han/hun allerede er. Ifølge Badiou er det især værnepligten for unge mænd og ægteskabet for unge kvinder, der indtil for nylig har haft en sådan indviende funktion. I fraværet af disse indvielsesritualer er der ikke længere en symbolsk barriere mellem ung og voksen og voksenalderen bliver derfor på mange måder blot en kontinuerlig forlængelse af barndommen. Forskellen er, som Badiou skriver, ikke længere kvalitativ men snarere kvantitativ: ”Den voksne bliver en, som har lidt flere midler end den unge til at købe det store legetøj”. Denne ”infantilisering” af den voksne, som han kalder det, korrelerer selvfølgelig med samfundets generelle ungdomsdyrkelse og med markedet, hvor udbuddet af forskellige varer rettet mod forskellige målgrupper ikke ændrer på, at alle sidestilles som forbrugere og at livet udgøres af muligheden for at købe.

Men den manglende indvielse har ifølge Badiou alligevel forskellige konsekvenser for drenge og piger, og bogen dedikerer et kapitel til henholdsvis ”Fremtiden for nutidens drenge” og ”Fremtiden for nutidens piger”. I drengekapitlet forsøger Badiou at kategorisere eller pege på forskellige positioner, der synes at manifestere sig eller være tilgængelige i dag for ’sønnerne’. Det vil sige de sønner, der ikke kan blive voksne, fordi det ikke længere er faderens lov, fadernavnet, der gælder. Badiou peger på ’banden’ som en hord uden far, hvis problem er, at der intet krav er om transformatoriske handlinger. Banden lever af at opretholde sig selv ved at efterligne hinanden indbyrdes, hvorfor dens formål er simpel videreførelse. Derudover peger han på udsigten til tre former for ’kroppe’ for sønnerne i en tid, hvor det eneste, de kan indvies i, er markedet: 1) den perverterede krop, 2) den ofrede krop og 3) den meriterende krop. Hvad gælder de to sidstnævnte, der står for henholdsvis sønnen som terrorist og sønnen som karrieremenneske, der tilpasser sig markedsløven, er det nemt nok at følge logikken. Men hvad gælder den perverterede krop, som Badiou kalder den piercede og tatoverede krop – den krop, man ”påfører stoffer” og ”sløver med voldsomme lyde” – bliver det pludselig sværere at forstå, hvordan og om disse fænomener virkelig kan ophøjes til at være udtryk for det, Badiou beskri-

ver som “en a-symbolsk indvielse, hvor man på kroppen projicerer dialektikkens manglende udfald”.

Mens den manglende symbolske barriere mellem ung og voksen hos drengen medfører infantil stagnation, medfører den for pigen til gengæld en for tidlig modning. Pigen kan i dag ikke være pige, men underlægges ifølge Badiou en “tilbagevirkning af voksenfænomener”, der opsluger hendes ungdom.

Ud over disse diagnoser, der ender med at pege på en verden af drenge-mænd og kvinde-piger, argumenterer Badiou for i slutningen af pigekapitlet, at den kvindelige position historisk og strukturelt kan bruges som kritisk forbillede. Kvinden har ifølge Badiou altid placeret sig ’mellem’ positioner, det vil sige i spillet mellem Husmoderen, Forførsersken, den Elskende og Helgeninden. Disse figurer er selvfølgelig skabt af ”mændenes samfund”, som Badiou skriver, men han fastholder samtidig, at der er en dybtstikkende abstrakt idé i den kvindelige væren, som han kalder det “To-positionelles logik”. Det vil sige en position for det ikke-entydige eller en position, der udgøres af selve den passage, der er mellem to positioner. Denne kvindelighed står i modsætning til og har en særlig mulighed for at forstyrre og fremvise tomheden i den traditionelle maskuline En-positionalitet, den absolutte enhed, hvis navn er Gud i de monoteistiske religioner. Ifølge Badiou er det derfor, at feminisme må være noget andet end kampen for at indtage mændenes pladser, som kendetegner den ’blå’ eller ’borgelige’ feminisme. Og netop den pointe synes vigtig, fordi feminisme ofte bliver reduceret til det kedelige spørgsmål om muligheden for at gøre karriere. Den borgerlige feminisme er, som Badiou skriver, kendetegnet ved, at den netop *ikke* stiller krav, der handler om at skabe en anden verden, men stræber efter at overlevere verden, som den er, nu blot i kvindernes magt. Spørgsmålet, som også afslutter bogen, er, hvad en ’kvindelig position’ så virkelig vil sige? Badiou spørger konkret: “Hvad er en kvindelig kunstner, musiker, maler, digter? Hvad er en kvinde, som er en genial matematiker og fysiker?”. Og ikke mindst: “Hvad er en kvindelig filosof?”. Hvis den kritiske kvindelige position ikke nødvendigvis følger med det biologiske køn komplicerer det diskussionen på en spændende måde. Det fremgår ikke, om Badiou anser sig selv for at være en kvindelig filosof.

Merete Enggaard Jakobsen